

УДК: 323.1(=163.41)
(497)+323.173(497.115):327

Примљено: 27.08.2009.

Прихваћено:

25.11.2009.

Оригинални научни рад

НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС

NATIONAL INTEREST

Година V, vol. 6

Број 3/2009.

стр. 49-71

*Момчило Суботић**

ОТИМАЊЕ КОСМЕТА У ПРОЦЕСУ РАСРБЉИВАЊА БАЛКАНА

Резиме

Косовску „драму“ треба, преваходно, посматрати кроз визуру промењених геополитичких односа између великих сила и као кључну карику у процесу расрбљивања Балкана, као својеврсне политичке и војне лабораторије и геостратешке претходнице у „походу“ Запада на Исток. Уколико се овако схвати тренутни пораз Срба у борби за „југословенско наслеђе“, лакше ће бити да, уз помоћ својих савезника-првенствено ојачале Русије, захтевамо да се на некој новој конференцији праведно и трајно реше сва нерешена, у суштини само замрзнута питања која је произвео „разбираспад“ југословенске државе. Тешко је разумети условљавање Србије да уђе у ЕУ без Косова и Метохије, односно да призна Косово као услов сопственог чланства. Збначило би то потпуну неједнакост и неравноправност европских народа и њихових земаља. Јер, на једној страни се Берлински зид руши, а на другој - између српског народа подељеног између новонасталих сателитских антисрпских држава - подижу нови зидови. На тој основи урушена је Република Српска Крајина - легитимна држава српског народа на свом историјском и етничком простору. Исто тако, врше се експериментуи у дејтонској БиХ с недвосмисленим циљем - гашењем Републи-

* Институт за политичке студије, Београд

ке Српске кроз преобликовање БиХ у унитарну државу. То свакако подразумева, да се у складу с међународним правом и европским стандардима реши и проблем Косова и Метохије, али и српско питање у целини.

Кључне речи: право на самоопредељење, политика великих сила, распарчавање српског народа, Република Српска Крајина, Република Српска, Србија, Косово и Метохија

I

Запад и југословенска верзија самоопредељења народа¹

Прослављајући двадесетогодишњицу рушења Берлинског зида Борис Тадић је, по узору на своје западне пријатеље, рекао да је тим чином дошло до демократије на европском простору, до слободе за европске народе. Није се Тадић ниједног тренутка запитао да ли је стварно чином уједињења немачког народа, који нико није оспоравао, дошло и до демократије и слободе за остале народе, па и за српски народ. Није се запитао има ли српски народ, попут немачког, право на уједињење на свом етничком и историјском простору и успостављање демократске националне државе.

Оно што је у Немачкој квалификовано као демократско право народа у Југославији је селективно примењивано и у случају Срба третирано као агресија и насиље. Због уједињења немачког народа с позивом на право његовог самоопредељења, данас се славе њени државници – Кол, Геншер, Кинкел, да поменемо само оне најзначајније. Због позивања на исто такво право на самоопредељење и подршке српском народу у бившим југословенским републикама, Хрватској и БиХ, а затим и одбране Косова и Метохије – утамничено је у Хагу руководство свих српских земаља. Самоопредељење и уједињење немачког осамдесетомилионског народа приказује се као демократски чин, а право на самоопредељење и уједињење неупоредиво малобројнијег српског народа проглашава за „злочин и опасност по светски мир“.

¹ Види шире: Момчило Суботић, *Право на самоопредељење и „југословенски експеримент“* - прва, друга, трећа Југославија, ИИП, Београд, 2004.

Кроз југословенски случај самоопредељења Запад је експериментисао на простору бивше југословенске државе, тако што је водио „мали светски рат“ против Срба и Србије. Када је Слободан Милошевић у Женеви 1. децембра 1993. рекао: „Господо, онога часа када заузмете једнак став према актерима југословенске драме - донећете одлуку о миру“, један високи европски званичник је изјавио: „Југославија треба да послужи као својеврсна лабораторија за будућност Европе“.²

Када се ради о праву народа на самоопредељење треба истаћи да поред Повеље УН и Декларације о деколонизацији (1960), постоје још три релевантна међународна документа која одређују универзалну важност, међународноправни карактер и садржину права народа на самоопредељење. То су „Пактови о правима човека“ (1966), „Декларација о принципима међународног права о пријатељским односима и сарадњи међу државама“ (1970) и „Завршни акт КЕБС“ (Хелсинки, 1975). Проучавајући поменута документа као и праксу међународних односа после Другог светског рата, најближи смо ставу по којем је „право на самоопредељење једно од императивних правила међународног права, али исте вредности као и других шест таквих правила (међу које спадају и она о забрани употребе силе и интервенције, односно о сувереној једнакости држава којим се гарантује њихов територијални интегритет), и она се морају примењивати заједно, водећи рачуна о томе да ниједно не буде примењено на штету бико ког другог. Ипак, најважније је правило о забрани употребе силе или претње силом пошто је основни циљ модерног међународног права заштита општег интереса међународне заједнице, а то су међународни мир и безбедност“.³

Док су совјетски писци – Левин, Коровин, Старушенко и други – говорили о самоопредељењу као „правилу међународног права“, западни писци – Ривлин, Иглтон, Квинси Рајт, Бентвич и Мартин и остали – у њему су видели тек „политички принцип“. Другим речима, они су дихотомију: право на самоопредељење – домаћа надлежност, решавали тако што су предност давали домаћој надлежности, тј. по-

2 Према: Славољуб Шушић/Златоје Терзић, Од Бриона до Дејтона, Хронологија кризе на простору Југославије 1990-1995, Београд, 2005, стр. 15.

3 Константин Обрадовић, О вредности међународног права данас и вештини његовог коришћења, *Међународна политика*, бр. 1024, Београд, 1994, стр. 24.

штовању територијалног интегритета постојећих држава. Југословенски, односно српски писци – Б. Јаковљевић, Ј. Ђорђевић, О. Шуковић, Ј. Андраши заговарали су став да право на самоопредељење није више само политичко начело, већ је уношењем у Повељу УН постало позитивно начело међународног права.⁴ И они су, као и доцнији писци – С. Аврамов, Р. Марковић, К. Чавошки, К. Обрадовић били на становишту да је заштита територијалног интегритета држава примарна, односно да је право југословенских народа на самоопредељење до одцепљења конзумирано стварањем СФРЈ, што је записано у савезном, као и у уставима југословенских република.

„Разбираспадом“⁵ југословенске државе долази до противуставне и насилне сецесије Словеније и Хрватске, а затим и хрватско-муслиманског дела БиХ, чиме је дошло до „злоупотребе“ права на самоопредељење. Срби у Хрватској и БиХ само су одговорили истом мером. Њихово почетно самоопредељење била је југословенска држава. Дакле, исказана је лојалност према још увек постојећој држави. Касније је све ишло другим током. Било како било, у правној и политичкој теорији право на самоопредељење припада искључиво народу. Нигде се не помињу националне мањине као конзументи овог права. Срби у Хрватској и Босни и Херцеговини су конститутиван народ, док су косметски Албанци национална мањина у Републици Србији. Запад на челу са САД, међутим, у тријумфалистичком заносу после слома Источног блока и распада СССР-а, игнорише међународно право и уставно-правни систем СФРЈ и диктира разбијање југословенске државе по републичким административним линијама. Познато је да међурепубличке границе нису имале ни етничко ни историјско утемељење, већ су биле плод Брозовог комунистичког провизоријума; исто тако нису биле потврђене у народном представништву никаквим правним актом.⁶ Уместо народима велике западне силе су право на самоопре-

4 Ј. Андраши, Право на самоопредељење, *Међународна политика*, бр. 272-273, Београд, 1961, стр. 6; Милан Булајић, Право на самоопредељење у Друштву народа и УН 1917-1962, Београд, 1963, стр. 36.

5 Термин српског геополитиколога, политичког и правног писца Милоша Кнежевића.

6 Види: Момчило Суботић, нав. дело; Момчило Суботић, Новија српска политичка историја, део: Република Српска Крајина у геополитичком кључу, ИПС, Београд, 2006.

дељење дали републикама, грубо оспоравајући ово универзално право Србима у Хрватској и БиХ. Јер Хрватска је била двонационална држава – држава Хрвата и Срба, као што је Белгија - држава Фламанаца и Валонаца, Чехословачка – Чеха и Словака, БиХ – Срба, муслимана (од 1993 Бошњака) и Хрвата. Чехословачка се мирно поделила по јасним етнојезичким границама.⁷ Можемо претпоставити како би свет реаговао када би, на пример, Фламандци протерали Валонце из Белгије. Или да су то учинили Чеси Словацима или Словаци Чесима. Хрвати су управо то учинили Србима – етнички су очистили српски народ из РСК и Хрватске. Била је то сецесија у режији великих западних сила. Русија је у време југословенске кризе била „одсутна“ и њен повратак уследио је у завршници косметске драме.⁸

„Мали светски рат“⁹ који Европа и Америка несметано, „у одсуству“ Русије, воде против Србије на Космету има карактер геостратегијског и геополитичког рата који је наставак хрватског „Бљеска“ и „Олује“ у Крајини и рата против Републике Српске. Отимање Косова и Метохија представља кључну карикатуру у онемогућавању српског народа да на сопственом етничком и историјском простору образује своју националну државу. То је најважнији део у процесу расрбљивања Балкана. Нажалост, сепаратистичке тенденције подстакнуте су и у другој српској покрајини – Војводини.

II

„Независно Косово“ – НАТО држава

Европа је под америчким притиском прихватила стварање НАТО државе на делу свог простора. Прихватила је и стварање државно-правног провизоријума каква је била државна заједница Србије и Црне Горе. Ову чудну творевину Европска унија, као и Косово, временски је орачила на три године, наменивши им исту политичку судбину.¹⁰

7 О српско-хрватском етнојезичком феномену види у нашем прилогу: Продужетак хрватске политике, *Политичка ревија* 04/2009, ИПС, Београд, 2009.

8 О томе шире: Момчило Суботић, Република Српска Крајина-Космет-Јужна Осетија-Абхазија и улога Русије, *Национални интерес*, ИПС, Београд, 2009, стр. 183-200.

9 Термин Добрице Ћосића из књиге Косово, *Новости*, Београд, 2004.

10 О историјски нечуваној бестидној превари стицања независности Црне Го-

Проф. Смиља Аврамов истиче да: „Однос Србије и Црне Горе не може се посматрати изоловано. То је само део једног процеса који је отпочео 18. октобра 1991. године, када нам је предочен Карингтонов папир који представља најтежу превару у новијој историји цивилизованог света... Шта је позадина тога? Европа се припремала за Маастрихт. Дакле, на једној страни Европе имамо тоталну дезинтеграцију, а на другој интеграцију Европе“.¹¹ На политичку сцену су изашли Немачка и Ватикан, „који је још 1982. захтевао издвајање Хрватске и Словеније из Југославије“, те је грешка наше политике када прихвата тезу о рату у Словенији, рату у Хрватској, рату у Босни и Херцеговини, сад и на Косову – пише Аврамов. Она истиче: „Нема ратова, има само један једини рат, само једна једина агресија: то је рат против суверене државе Југославије, то је агресија која је извршена на земљу комбинованим унутрашњим и спољним снагама“.¹² Повеља (ДЗСЦГ, М. С.) је само део тог деструктивног процеса који је у току Хрватске – истиче Аврамов.

Запад на челу са Америком наставио је противзакониту агресију против српског народа . Без сагласности Савета безбедности УН извршена је агресија на СРЈ. Право на отимање Космета они управо изводе из те своје агресије и перфидно оптужују Слободана Милошевића да је својом политиком довео до оваквог расплета. Историчар Славенко Терзић уочава: „Насилно отцепљење Косова и Метохије је тријумф историјског ревизионизма који је кренуо одмах након уједињења Немачке, и тријумф историјског реваншизма према Србији и Србима. Само тим реваншизмом се могу објаснити двојни стандарди, који се, између осталог, огледају у томе што нико није реаговао када је Хрватска насилно уништила Републику Српску Крајину и протерала неколико стотина хиљада Срба, да нико није реаговао када је НАТО бомбардовао Републику Српску када је дошло до прогона Срба из неких делова Босне и Херцеговине, а да не говоримо о агресији на Савезну Републику Југославију“.¹³

ре, писао је и француски геополитичар Ив Батај, види: Милош Кнежевић, *Изневерена држава*, Београд, 2007, стр. 347-348.

11 Смиља Аврамов, *Деструкција Југославије*, у: Уставна повеља Државне заједнице Србија и Црна Гора, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2003, стр. 39.

12 Исто, стр. 40.

13 Славенко Терзић, *Велика Албанија куца на врата Европе*, *Велика Србија*, бр.

Запад са својим албанским штићеницима пред Међународним судом правде истичу два разлога за независност Косова. То су: право шиптарске мањине у Србији на право на самоопредељење, и одузимање Космета Србији због, наводне, злочиначке политике Милошевићевог режима. Оба ова разлога су историјски и правно неутемељена, што није тешко доказати неспорним историјским и правним чињеницама.

1) Историјски континуитет великоалбанских геополитичких претензија

Целокупна историја српско-албанских односа и положај Косова и Метохије у балканским односима непобитно сведочи, да циљ косметских Албанаца није никаква аутономија нити мултиетничко друштво (што су показали и 17. марта 2008. године), већ отцепљење Косова и Метохије и његово прикључење Великој Албанији.

Временом су се, због албанске „демографске експлозије“ на Космету сукобила два начела: историјско и државно српско и етничко албанско начело. Колевку српске духовности и државности преплавили су Албанци и сад је желе само за себе, иако њихово масовније присуство на овим просторима датира тек од „великог српског егзодуса“ под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем 1690. године. „Тада су Срби напустили красна села и плодне земље, куће и имања, а Арнаути сишли са својих планина, неродних и пустих, и населили српска села“,¹⁴ пише Бранислав Нушић у својој етнографској студији о Косову и Метохији. И наредна српска сеоба под Арсенијем IV Јовановићем Шакабентом 1739, довела је до новог егзодуса српског народа и запоседање њихових имања од стране албанских придошлица, као и до појаве проверавања угроженог српског елемента. Отуда је сасвим разумљиво што век и по након тога „Арнаута има мало а поарнаућени Срби су најбројнији део становништва. Они чине три четвртине становништва косовског...“¹⁵ Ако је аутор мало и прете-

3007, Београд, 2008, стр. 18-19.

14 Бранислав Нушић, Косово. Опис земље и народа, Просвета, Београд, 1986, стр. 76.

15 Исто, стр. 77.

рао, он је свакако указао на један болан процес преверавања који на српском етничком простору траје до данас.

Потискивање Срба и ширење Албанаца на простору Косова и Метохије, настављено је и у наредном, 19. веку, нарочито после српско-турског рата 1876. године и формирања Призренске лиге 1878, као и одлука Берлинског конгреса о признавању независности Србије 1878. године. Од овог по Србе „фаталног“ конгреса, после којег је Србија, иако независна, „опколена“ земља а Срби „ухапшен“ народ – како је истицао Јован Цвијић – са Косова и Метохије до 1912. протерано је око 200.000 Срба. Већ је Призренска лига пропирала уједињење Албанаца ради стварања велике албанске државе. Иако основана да „остане на одстојању од сваке власти сем Портине“ и „очува царска права неприкосновеног његовог величанства султана, нашег господара... на основу високог верског закона шеријата“, поборници Лиге сматрали су да будући „албански вилајет треба да обухвати територије скадарског, јањинског, битољског и косовског вилајета“. У то време на тариторији поменутих вилајета живело је око 45% албанског живља. „Циљеви Призренске лиге тада су постали, али и до данас остали, основа свих концепција и схватања о „Великој Албанији“ и „албанској земљи“, иако територије изван данашње Албаније, са границама из 1913, никада нису биле део албанске државе“.¹⁶ За Албанце Призренска лига је одувек била „аутентични национално-ослободилачки покрет“, а за Србе „отоманска творевина настала из потребе да се у функцији Берлинског конгреса одбране отоманске територије и онемогуће руске претензије на Егеј или Јадран преко подршке балканским словенским народима“.¹⁷

После Турске подршку албанској идеји давала је Аустрија крајем 19. и почетком 20. века, све до формирања независне Албаније, у Валони новембра 1912. и њеног међународног признања на Лондонској конференцији децембра 1912. године. У току Првог светског рата, након српског повлачења преко Албаније, успостављене су две окупационе зоне: аустроугарска на српској и црногорској територији и бугарска у Македонији и већем делу Косова и Метохије.

16 *Програм Призренске и Албанске лиге*, у: Балкански уговорни односи 1876-1918, т. I, приређивач Момир Стојковић, Београд, 1988, стр. 103-107; Момир Стојковић, Косово и Метохија у балканским односима, *Међународна политика*, бр. 1085-1086, Београд, 1999, стр. 3.

17 Момир Стојковић, нав. дело, стр. 3.

Своју активност почеле су бројне качачке групе. Исход Првог светског рата онемогућио је да се „изврши окупљање свих албанских области под аустроугарском заштитом“ као и претензије Италије да изврши „уједињење Албаније“ под својим протекторатом.¹⁸

Качачке акције, којима је руководио Косовски комитет, основан новембра 1918. године у Скадру (оснивачи Хасан-бег Приштина и Бајрам Џури), насиље, пљачка и побуне локалног становништва против нове власти, одвијале су се са више или мање интензитета све до територијалног разграничења Краљевине СХС са Албанијом, споразумом у Паризу 1926. године.

Сада је и етничка структура на Косову и Метохији другачија. Услед шиптарског насиља и великог наталитета, као и српских миграција Албанци постају већина на Космету. Етнолог Петар Влаховић нам саопштава да је у Краљевини СХС 1921. године живело 441.740 Албанаца, од тога у четири ондашња округа који обухватају територију садашњег Косова и Метохије, 278.441 Албанаца, 113.848 Срба и 27.910 Турака.¹⁹

Годинама се број Шиптара увећавао, а Срба смањивао. Нарочито у току Другог светског рата када су Шиптари побили више од 10.000 Срба, поготово после оснивања тзв. Друге призренске лиге 1943. године. Кад се овоме дода Титова комунистичка забрана повратка више од 100.000 протераних косовских Срба, онда етничко чишћење над Србима подсећа на Велику сеобу под Чарнојевићем и добија геноцидне размере. На њихово место из Албаније је досељено преко 100.000 Албанаца. Неки извори говоре да је од 1966. до 1988. са Косова и Метохије под притисцима исељено око 220.000 Срба. Други извори говоре да је тај број знатно већи.

Попис од 1948. године бележи да је на Космету живело укупно 727.820 становника од чега 498.242 Албанаца, 171.911 Срба, 28.050 Црногораца, 9.679 Муслимана, 5.290 Хрвата, 11.230 Цигана.

18 Види: Љ. Димић/Ћ. Борозан, Југословенска држава и Албанци, т. I, Уводна студија, Београд, 1998, стр. 21-28.

19 Према : Петар Влаховић, Становништво Србије у другој половини XX века, Гласник етнографског института, Београд, 1989, стр. 176.

Године 1971. било је 916.167 Албанаца, 228.261 Срба, 31.515 Црногораца, 14.593 Турака итд, да би 1981. године број Албанаца порастао на 1.226.736 становника.²⁰

До Другог светског рата и успостављања социјалистичке Југославије, Косово и Метохија никада нису представљали посебну управну територију: ни у римским, ни у византијским временима; ни за време средњовековне Србије, ни за време турске владавине; ни у Краљевини Србији, ни Краљевини Црној Гори после 1913, ни у Краљевини СХС. КПЈ се под утицајем КИ од 1924. године залагала за разбијање југословенске државе и формирање националних држава као бране „великосрпском хегемонизму“. Четврти конгрес КПЈ (Дрезден, 1928) изричито захтева борбу за стварање независне Хрватске, Црне Горе „независне и уједињене Македоније“, независне Словеније, а „радничка класа је позвана да помаже борбу албанског народа за независност и уједињену Албанију“. По налогу КИ комунистичко руководство Југославије је 1939. године ангажовано на оснивању КП Албаније, а партијска организација Косова и Метохије одвојена је од црногорске и директно повезана са ЦК КПЈ.

Окупацију Косова и Метохије од стране италијанских и немачких трупа албанско становништво је дочекало као ослобођење, и у тако формираној „Великој Албанији“ све је врвело од квислиншких формација, које су за време окупације овог дела српске земље убиле више од десет хиљада Срба. Након капитулације Италије септембра 1943, „Велика Албанија“ је наставила да живи под немачким протекторатом. Наиме, албанске квислиншке фракције основале су tzv. Другу призренску лигу септембра 1943, са циљем очувања ове фашистичке творевине, како би Косово, Метохија, део Рашке области са Новим Пазаром, део Црне Горе и западна Македонија, остали у саставу Албаније. На истим сепаратистичким и великоалбанским позицијама стајали су и припадници народноослободилачког покрета, што потврђује резолуција Бујанске конференције, у којој се још каже: „Косово и Метохија је крај који је насељен највећим делом шиптарским народом, а који као и увек, тако и данас, жели да се уједини са Шипнијом“.²¹ Калкулисањем са седмом југословенском републиком коју би чинила „Велика Албанија“, комунистичко вођство је

20 Исто

21 Момир Стојковић, нав. дело, стр. 6.

заправо подстрекавало оружане побуне косовских Албанаца, који су током друге половине 1943. и готово целу 1944. годину настојали да очувају власт Лиге нападама на Урошевац, Гњилане, Трепчу, Митровицу и оружаним устанком у Дреници. Јосип Броз као командант НОВЈ, био је принуђен да на Косову и Метохији уведе војну управу 8. Фебруара 1945. године. Побуњеничке активности широких албанских маса и паравојних формација, које су бројале на десетине хиљада припадника, чији је циљ био издвајање Космета из састава Србије и припајање Великој Алабанији, трајале су, са већим или мањим интензитетом до 1952. године.

Из редова политичке емиграције са истакнутим представницима Друге призренске лиге формирана је тзв. Трећа призренска лига у Бриселу 1967. године. Она је представљала главну снагу у формирању и обуци многих терористичких група које су ушле у састав тзв. Ослободилачке војске Косова.

Националној хомогенизацији албанског политичког и сепаратистичког покрета на руку су ишле уставне промене шездесетих и седамдесетих година 20. века санкционисане Уставом од 1974, и подршка на антисрпској основи Словеније и Хрватске, као и хрватско-муслиманског дела Босне и Херцеговине.

2) *Право на самоопредељење не припада мањинама*

У време рата за југословенско наслеђе, тј. самоопредељење кроз насилно отцепљење три бивше југословенске републике, косовскометохијски Албанци су се такође позивали на право на самоопредељење за своју мањину у Србији.²²

Када би право на самоопредељење било проширено на националне мањине данас би у свету, вероватно, било неколико хиљада држава.

Незадовољни спорашћу у решавању коначног статуса Косова и Метохије, амерички конгресмени, републиканац Бенџамин Гилман и демократа Том Лантош поднели су Резо-

22 Види: Шкељзен Малићи, Споразумевање Албанаца у ненасилју – изградња националног идентитета наспрам Срба – Сукоб или дијалог, Суботица, 1994; М. Краснићи, Нема мира на Балкану без самоопредељења Албанаца, *Борба*, Београд, 16. март 1993, стр. 11.

луцију 467 којом траже да Представнички дом призна независност Косова. У предлогу резолуције пише да „Представнички дом треба да прогласи независност Косова у складу са признавањем права на самоопредељење као фундаменталног права свих народа“.²³ Конгресмени произвољно и нетачно тврде да је Косово суверена територија још од 1944, те да је било под окупацијом Милошевићевог „антиалбанског расизма“ од 1989. до интервенције НАТО 1999. године. На основу ових конструкција сенатски комитет америчког конгреса тражи да се Србима обнове санкције због „подршке српским структурама на Косову“.²⁴

Слични захтеви долазили су од Ричарда Холбрука, главног америчког архитекте за Балкан, као и од Јаноша Бугајског из вашингтонског Центра за стратешка и међународна истраживања. Он такође сматра да Србија треба да пусти Косово Албанцима, јер се „са Косовом стварају проблеми а не решења“, те да албански народ не жели да буде део Србије. Бугајски резигнирано констатује: „Нажалост, у Србији нема довољно храбрих политичара који ће рећи – Косово је прошлост, морамо ићи даље, постати део Европе“.²⁵

Већ смо указали, да коректним тумачењем правила међународног права право на самоопредељење припада категорији народа, а не и националних мањина. Без обзира на бројност Албанци су у Србији и СР Југославији национална мањина. Као национална мањина они на Космету треба да имају аутономију по европским стандардима. Дакле, ни мање ни више од аутономије.

Декларација о независности коју су албански сецесионисти једнострано донели фебруара 2008, а признало 50-так држава, свакако је у супротности с међународним правом и Резолуцијом 1244 СБ УН. Интересантно је видети како ову декларацију пред Међународним судом правде у Хагу бране правни стручњаци САД. Они, наиме шиптарску декларацију о независности упоређују са Повељом о независности САД, тј. ослобођењем од британске колонијалне власти. Они, да-

23 Према: Зоран Аврамовић, Косово и Метохија – да ли је са НАТО бомбардовањем завршен посао отимања, *Српска слободарска мисао*, бр. 4, Београд, 2003, стр. 141.

24 Исто

25 Исто, стр. 142.

кле, сматрају, као и поменути конгресмени, да је Косово било под окупаторском влашћу Србије. Овај историјски фалсификат је полазни став САД у заговарању косовске независности. Политичке и правне чињенице, да је Косово и Метохија имало аутономни статус у држави Србији, самоуправу по највишим европским стандардима – за њих су неважеће. Није ли овде право у сенци силе и ароганције? Како другачије објаснити зашто амерички правни представник позива Међународни суд правде да Декларацију о независности Косова остави нетакнуту као израз воље косовског народа. Предлаже да суд то учини „било одбијајући да се изјасни о њеној легалности, било утврђујући да међународно право не забрањује декларације о независности, рекао је Ко (Харолд Хонгђу Ко, М. С.), апелујући на суд да се не бави ширим питањем самоопредељења у међународном праву или да, у супротном, Косово посматра као посебан случај. Став САД је да међународно право „не регулише“ декларације о независности и да је Резолуција 1244 „антиципирала, иако није унапред одредила“ независност Косова као исход“.²⁶

Није потребан посебан истраживачки и аналитички таленат да се из овога види недостатак ма какве правне аргументације, што се уосталом и не скрива, „апеловањем на суд да се не бави ширим питањем самоопредељења у међународном праву“. Такође, став да је Резолуција 1244 „антиципирала, иако није унапред одредила“ независност Косова као исход, говори да се овде ради о америчком деловању с позиција силе, тј. о њиховом геополитичком наступу супротном међународном правном и демократском поретку. Да није у питању НАТО-амерички поход на исток, не би САД на српском Космету правило Бондстил – највећу војну базу у Европи.

Правни заступник Русије (Кирил Геворгијан, М. С.) је нагласио да опште међународно право „спречава Косово да прогласи независност, јер не ужива право на самоопредељење“. Русија сматра да је Резолуција 1244 на снази „и да су сви дужни да је се придржавају... Резолуција 1244 прописује решење статуса Косова преговорима уз сагласност обе стране, а забрањује једностране потезе, није могла бити преиначена одлуком изасланика генералног секретара УН Мартија Ах-

26 Према: Судар великих сила, *Глас јавности*, Београд, 9. децембар 2009, стр. 3.

тисарија да оконча преговоре и препоручи независност као једино решење“. Русија сматра да привремени међународни режим на Косову није могао да оконча нико сем Савета безбедности УН. Руски заступник је негирао тврдње земаља које подржавају Косово да међународно право „не регулише“ декларацију о независности и нагласио: „Често чујемо да међународно право није право, да се не односи на изузетке и да је моћ право. Овај случај је прилика да покажемо да међународно право важи“.²⁷

Запрепашћује чињеница да врхунски правни стручњаци света не узимају у обзир најважнију историјску чињеницу у вези са шиптарским (албанским) становништвом на Косову и Метохији. А та чињеница је незаобилазна, јер велики проценат припадника штиптарске (албанске) народности на Косову и Метохији је (1999) био с држављанством Републике Албаније. То значи, да су они били странци у Републици Србији и да су им оружане снаге НАТО-а помогле да отцепе територију Републике Србије и да на њој прогласе своју државу.

Нико не поставља питање, да ли би се правни стручњаци залагали за отцепљење територије у некој другој држави чланици УН, ако би то отцепљење обавили странци – којима је та држава, претходно, пружила гостопримство, како је то учинила Србија држављанима Републике Албаније.

Невероватно је, да ни правни тим Републике Србије није најавио, да ће користити чињеницу - да на Косову и Метохији живи неколико стотина хиљада држављана Републике Албаније и да су они били извршиоци злочина над српским становништвом, организатори сецесије и чланови албанских паравојних јединица.

Ако се занемари да је Турска, претходних векова – док је била окупатор на Балкану, прогонила српски народ с Косова и Метохије и тамо досељавала Шиптаре (Албанце), Међународном суду правде у Хагу је требало представити чињенице о њиховом досељавању на Косово и Метохију у двадесетом столећу. О томе имају сачувани државни документи: Србије, Албаније, Италије, Немачке, Аустрије, Бугарске, Сједињених Америчких Држава, Британије, Францу-

27 Према: Судар великих сила, *Глас јавности*, 9. децембар 2009, стр. 3.

ске... Досељавање држављана Републике Албаније на Косово и Метохију је обављено у три етапе:

- а) У Другом светском рату, Италија је окупирала Албанију и Косово и Метохију и ту је владала од 1941. до 1943. Италијанска фашистичка војска је прогнала део српског становништва и доселила држављане Албаније, уступајући им српске куће и имања;
- б) Немачка је, после капитулације Италије, окупирала Косово и Метохију и владала од 1943. до 1945. године. Немачка нацистичка војска је прогнала део српског становништва и доселила држављане Албаније, уступајући им српске куће и имања;
- в) После Другог светског рата у Југославији је уведен комунизам, а на челу државе је био Јосип Броз Тито, Хрват по народности – и антисрпски расположен. Он је одлучио, да, коначно, Косово и Метохију додатно насели држављанима Албаније. Наредио је да се Срби, које су протерали с Косова и Метохије италијански фашисти и немачки нацисти не могу вратити на своја имања и да морају да живе у другим деловима Србије. Под изговором да је у Албанији комунистичка диктатура и да се тамо људи злостављају, подстицао је досељење држављана Албаније на Косово и Метохију – од 1945. до 1980. године. Новодошли Шиптари (Албанци) су прогнали српско становништво, али се о томе није смело у комунистичкој Југославији говорити. Занимљиво је, што би правни стручњаци у Хагу, морали да узимају у обзир – Тито није ове држављане Албаније насељавао у Словенију, Хрватску и Босну и Херцеговину, него само у Србију и Македонију. Била је то страховита антисрпска комунистичка мера – јер је становништво у Македонији, првих година после рата, било српско. Асимиловано је у Македонце, последњих година.

Оно што је веома важно за расправу на Међународном суду правде у Хагу је чињеница, да сви Шиптари (Албанци) на Косову и Метохији (досељени из Албаније – њих је, да поновимо, стотине хиљада) никад нису покретали процедуру за пријем у држављанство Србије – они су и данас странци. Но, комунистички режим Јосипа Броза Тита их је, преко оп-

штинских чиновника, аутоматски уносио у књиге држављана – што је било противуставно и противзаконито, тако да се тај поступак, правно, сматра неважним – како су то оценили и правници Сједињених Америчких Држава, кад су открили да је хрватски фашистички ратни злочинац, Андрија Артуковић, био, на тај начин, уписан у књиге држављана Сједињених Америчких Држава. Због тога је прогнан из САД – изручен је Југославији, где му је суђено.

III

Шта чини српска власт за одбрану Косова и Метохије?

1) Косовско питање није демократско него геополитичко

ДОС-овска власт је косовски проблем дуго, појединци нажалост и данас, везала искључиво за Милошевићев недемократски поредак и олако „лансирала“ тезу да је косовско питање демократско питање, које ће ДОС, кад уз помоћ својих западних савезника освоји власт, лако и безболно решити. Дуго није узимано у обзир да се овде не ради ни о каквом демократском питању, људским правима и стандардима, већ да се ради о стогодишњем настојању косметских Албанаца да отцепе Космет од Србије и створе Велику Албанију; да је њихов сан о отимању српске земље, заснован на принципу етничке већине, постао комплементаран с геостратегијским и геополитичким интересима САД и НАТО-а, у промењеним глобалним констелацијама на европском и светском простору. Уосталом, ако питање Косова и Метохије није геополитичко него демократско питање, зашто га демократска власт у Србији није решила са својим западним „пријатељима“. Зашто прозападна демократска ДОС никад није захтевала да се доследно примени Резолуција 1244. У тој резолуцији Косово и Метохија се дефинишу саставним делом Србије и СР Југославије и тражи побољшање његовог статуса у виду проширене аутономије. Србија је, мимо руске сагласности, иако је Русија, поготово председник Владимир Путин, представљала чврст ослонац у одбрани Косова и Метохије, прихватила мисију ЕУЛЕКС, која је требала да буде „статусно

неутрална“ и ради на испуњењу „шест тачака“, премда се могло знати да је она замишљена да ради на оживотворењу Ахтисаријевог плана о независном Косову. Након свега што се догодило са Косметом, више је него актуелна и политички исправна позната Милошевићева сентенца: „Не нападају Србију због мене, већ мене нападају због Србије“.²⁸ На овом месту указујемо на веома интересантну критику проалбанске еристике косовског проблема Милоша Кнежевића, који у чланку *Косово и Метохија у Србији – Србија у Европи* садржајно и аналитички скенира ставове „отимача! Космета“.²⁹

Запад, на челу са САД, прихватио је сецесију као „политички реализам“. САД су на југословенску кризу гледале с позиције ширих геостратегијских и геополитичких интереса. У промењеним глобалним геополитичким констелацијама: распаду СССР-а и уједињењу Немачке, разарање Југославије дошло је као јединствена прилика да САД преко НАТО пакта учврсти своје позиције у Европи. Стога је рат у Хрватској и БиХ, а затим и на Косову омогућио да Америка, као победник у хладном рату, учврсти западну алијансу, наметне Партнерство за мир државама централне, источне и југоисточне Европе, да овлада државама Римланда – према упутствима знаменитих западних геополитичара: Кјелена, Рацела, Макиндера, Спајкмана и других, да питање европске безбедности изгради на основама НАТО-а, без утицаја Русије, са стратегијским циљем овладавања Хартландом - срцем евроазијске континенталне масе, у којем централно место заузима руски државни простор. Бжежински сасвим отворено, у својој књизи *Велика шаховска табла*, тражи да се Русија поцепа на три дела: Московску Русију, Сибирску републику и Далекосточну републику.

Имајући у виду овако пројектоване циљеве западних сила – Ватикана, Немачке, САД – могли бисмо констатовати да је разарање Југославије уследило, пре свега, због декомпоновања српских земаља и распарчавања српског чиниоца, као „продужене руке“ руског утицаја на Балкану и Медитерану. То је разлог да се српски етнички простор третира као

28 Иако је ова теза исправна, ни Милошевићева, ни претходна комунистичка власт нису били на висини историјског захтева да се „косовско питање“ решава као кључно државно и национално питање, а не да се преко дневнополитичких манипулација и калкулација ствара привид борбе за Космет.

29 Види шире: Милош Кнежевић, *Косово у Србији – Србија у Европи*, *Национални интерес*, 01/2006, ИПС, Београд, 2006, стр. 51-94.

„политички неорганизован простор“, па су на њему формиране антисрпске државне творевине, а уништавају или отимају легитимне и легалне српске државе: РСК, РС и Косово и Метохија, које су се као „герила“ испречиле америчком и ватиканско-германском експанзионизму према истоку.

Отимање Косова и Метохије од стране Запада, умногоне личи на Хитлерово отимање Судета од Чехословачке 1938. године. Разлика је у томе што су Француска и Велика Британија приволеле Чехословачку да се „добровољно“ одрекне дела своје територије, што са Србијом данас, на срећу, није случај.

Имајући у виду политику и стратегију Запада према српској држави и народу током југословенске кризе не можемо да не констатујемо да је и Хитлер полазио од истоветних премиса када је стварао нови европски и светски поредак. Наиме, Хитлер је свом изасланику за Југоисток др Херману Нојбахеру, крајем августа 1943. године, говорио: „Никада не смемо да дозволимо да на Балкану ојача народ који има осећање за политичку мисију. Срби су управо такав народ. Они су доказали велику државотворну снагу“.³⁰

2) Тужба или савет

Председник Србије Борис Тадић, као и остали српски дужносници непрестано понављају да никад неће признати независност Косова и Метохије. То се подразумева јер то значи о поштовати Устав Србије, што је дужност и обавеза сваког њеног грађанина, па и председника. Све друго би била велеиздаја земље. Српска власт се одлучила да питање међународноправне легалности Декларације о независном Косову достави на решавање Међународном суду правде у Хагу. Српска власт каже да је на тај начин питање Косова са политичког изместила на правни терен. Ово је неуверљива теза с обзиром да је мишљење Међународног суда правде саветодавно и никога не обавезује да поступа према њему. Косовски Албанци никада неће доћи за преговарачки сто без снажног притиска великих западних сила, које су и биле ментори стварања ове квазидржавне творевине. Они су

30 Никола Живковић, Слика Срба у немачким медијима 1990-2000, у: *Велика Србија – истине, заблуде, злоупотребе*, уредници В. Крстић/М. Неђић, СКЗ, Београд, 2003, стр. 499.

намерно раскинули преговоре крајем 2007. године, тврдећи да су могућности за преговоре исцрпљене јер се две стране нису договориле. А договора није било јер је једна страна, косовски Албанци, имала апсолутну подршку да не поштује Резолуцију 1244. Не треба се заваравати да ће саветодавно мишљење (под условом да уопште буде ишло у прилог Србији) приморати Вашингтон и Брисел да донесу одлуку о новим преговорима. Такође, знало се да је међународно право на страни Србије и да је то Запад игнорисао, па је илузорно очекивати да ће Запад то мишљење променити пред судом у Хагу. Стога се овакав потез српске власти може прочитати као својеврсно „бежање од проблема“, незамерања западним пријатељима, све у стилу „бриго моја пређи на другога“.

Тужба је свакако јачи потез од тражења мишљења за нешто што је правно потпуно неспорно. Осим тога, „тужба говори и о чврстости властите процене и става уколико сте уверени у то да је Повеља УН и Резолуција 1244 доведена у питање, односно, није поштована. У том случају нећете тражити мишљење, поготово не саветодавно.³¹

Тужба би била не само доказ да је српска власт уверена у исправност такве одлуке, већ би сведочила о суверене власти једне државе, била би, дакле, и снажна политичка порука. Зашто српска власт није тужила Словенију која је у тренутку признања Косова председавала Европском унијом, или, на пример, Хрватску, која је протерала у готово све Србе из Републике Српске Крајине. Зашто Србија заузврат није признала владу и Републику Српску Крајину, која је, за разлику од Косова, имала право на самоопредељење, и по том основу засновала своју државу, коју су Хрвати уз помоћ Запада и Ватикана немилосрдно уништили. Тиме би Србија на правни терен изнела све чињенице у разбираспаду југословенске државе. Предност тужбе је у томе што подразумева јасан одговор у виду пресуде. Уместо тога имамо готово невероватан парадокс, свугде „али не и у хрватској политици: Хрватска је тужила Србију за изгон Срба из Крајине?! Србија се и овом приликом доследно пацифистички понаша, слепо се држи међународног права, одустајући од противтужбе за геноцид Хрвата над Србима током целог 20. века и, да не

31 Војислав Коштуница – интервју, *Глас јавности*, 7. децембар 2009, стр. 2.

би озлоједила Хрвате, инсистира само на „Олуји“. Ваљда ће се одбранити!

Најзад, да прокоментаришемо у каквој су вези два стратешка приоритета актуелне власти: одбрана Косова и Метохије и улазак у ЕУ. Српска власт се труди да покаже како су ова два питања одвојена и да је небитна чињеница што су 22 земље чланице ЕУ признале Косово – то није учинила Европска унија. Па кад то, ако буде потребно, учини ЕУ – то није учинила Србија. Заиста, овде нема много логике, али има превише самозаваравања.

Војислав Коштуница указује на став ЕУ да после случаја Кипра неће прихватити чланство ниједне државе чији статус и територијални интегритет није решен. То значи да ће у први мах, док преговори о кандидатури буду трајали, бити потребно да се успоставе добросуседски односи између Србије и њеног дела који се зове Косово и Метохија. Затим ће се од Србије очекивати пуна нормализација и сарадња са властима из Приштине.

Државни министар у Министарству спољних послова Немачке Вернер Хојер нас обавештава да „треба створити климу која ће Београду олакшати решавање проблема Косова“. Говорећи о условима које би Србија требало да испуни пре подношења захтева за чланство у Европској унији, немачки државни министар је поновио да „ЕУ не прима чланове који нису решили проблеме са својим суседима“.³²

Литература

- Аврамов Смиља, Деструкција Југославије, у: *Уставна повеља Државне заједнице Србија и Црна Гора, Београдски форум за свет равноправних*, Београд, 2003.
- Аврамовић Зоран, Косово и Метохија – да ли је НАТО бомбардовањем завршен посао отимања, *Српска слободарска мисао*, бр. 4, Београд, 2003.
- Андраши Ј., Право на самоопредељење, *Међународна политика*, бр. 272-273, Београд, 1961.
- Булајић Милан, Право на самоопредељење у Друштву народа и УН 1917-1962, Београд, 1963.

32 Види: *Глас јавности*, 28. новембар 2009, стр. 2.

- Влаховић Петар, Становништво Србије у другој половини XX века, *Гласник етнографског института*, Београд, 1989.
- Глас јавности*, Судар великих сила, Београд, 9. децембар 2009.
- Димић Љубодраг/ Борозан Ђорђе, Југословенска држава и Албанци, т. I, Уводна студија, Београд, 1998.
- Живковић Никола, Слика Срба у немачким медијима 1990-2000, у: *Велика Србија-истине, заблуде, злоупотребе*, уредници: В. Крестић/М. Неђић, Српска књижевна задруга, Београд, 2003.
- Кнежевић Милош, Косово у Србији – Србија у Европи, *Национални интерес*, бр. 01/2006, ИПС, Београд, 2006.
- Кнежевић Милош, Изневерена држава, ИПС, Београд, 2007.
- Краснићи Шкељзен, Самоопредељење Албанаца у ненасиљу – изградња националног идентитета наспрам Срба - сукоб или дијалог, Суботица, 1994.
- Краснићи М., Нема мира на Балкану без самоопредељења Албанаца, *Борба*, 16. март, Београд, 1993.
- Нушић Бранислав, Косово. Опис земље и народа, Промета, Београд, 1986.
- Обрадовић Константин, О вредности међународног права данас и вештини његовог коришћења, *Међународна политика*, бр. 1024, Београд, 1994.
- Стојковић Момир, прир., Балкански уговорни односи 1876-1918, Београд, 1988.
- Стојковић Момир, Косово и Метохија у балканским односима, *Међународна политика*, бр. 1085-1086, Београд, 1999.
- Суботић Момчило, Право на самоопредељење и „југословенски експеримент“ - прва, друга, трећа Југославија, ИПС, Београд, 2004.
- Суботић Момчило, Новија српска политичка историја, део: Република Српска Крајина у геополитичком кључу, ИПС, Београд, 2006.
- Суботић Момчило, Продужетак хрватске политике, *Политичка ревија*, бр. 04/2009, ИПС, Београд, 2009.

Суботић Момчило, Република Српска Крајина – Косово и Метохија – Јужна Осетија-Абхазија и улога Русије, *Национални интерес*, бр. 02/2009, ИПС, Београд, 2009.

Ћосић Добрица, Косово, Новости, Београд, 2004.

Шушић Славољуб/Терзић Златоје, Од Бриона до Дејтона, *Хронологија кризе на простору Југославије 1990-1995*, Београд, 2005.

Momcilo Subotic

ABDUCTION OF KOSOVO IN THE PROCESS OF DE-SERBIZATION OF BALKAN

Summary

A “drama” of Kosovo primarily should be observed through a prism of changed geo-political relations between great powers and as a key link in the chain of the process of de-Serbization of Balkan, and also as some sort of political and military laboratory and geo-strategic vanguard in the Western conquest of the East. If in this way a current defeat of Serbs in the battle for “Yugoslav heritage” is observed, then it will be easier for us to demand, with the help of Russia, a new conference with a fair and permanent solution for all unsolved or essentially on hold” issues that have remained as a consequence of the breakup of Yugoslav state. It is difficult to understand for Serbia that it is given condition to enroll into the European Union without Kosovo and Metohija, or to recognize Kosovo, as a condition to her membership in the EU. It would imply a total inequality and unfairness by the European nations and their states. For it would imply that on one side the Berlin Wall has been broken down, while on the other side, that new walls have been built between Serbian nations that had been divided between newly established satellite-like anti-Serbian states. On the basis of the abovementioned, the Republic of Srpska Krajina – a legitimate state of the Serbian nation on their historical and ethnical space – would be destroyed. In the same sense, there have been experiments going on in regard to the Dayton’s

Bosnia and Herzegovina, with an unequivocal objective – ending the Republic of Srpska through re-shaping of Bosnia and Herzegovina into an unitary state. This would certainly imply that the problem of Kosovo and Metohija, and also the issue of Serbia in general, ought to be solved in accord with international law and European standards.

Key Words: the right to self-determination, politics of great powers, dismemberment of Serbian people, Republic of Srpska Krajina, Republic of Srpska, Serbia, Kosovo and Metohija